

Niveau B1–C1
des Europäischen
Referenzrahmens
★★★★★

Lettisch

Berthold Forssman

Labdien!

Lettisch für Deutschsprachige – Teil 2

BUSKE

Berthold Forssman

Labdien!

Lettisch für Deutschsprachige

Teil 2

BUSKE

Sprachaufnahmen

SprecherInnen: Dāvis Andiņš, Armands Bricis, Solvita Ivanova,
Sven Otto, Sintija Ozoliņa, Lil Reif

Aufnahme: Endijs Apse, Ventspils

Illustrationen: Annemarta Kreituse, Riga; Laima Muktupāvela (S. 121)

Der Abdruck von Originaltexten wurde ermöglicht und unterstützt von
Latvijas Literatūras centrs mit Jānis Oga, Riga, sowie Latvijas Autoru
apvienība, Riga

Bibliografische Information der Deutschen Nationalbibliothek

Die Deutsche Nationalbibliothek verzeichnet diese Publikation in der
Deutschen Nationalbibliografie; detaillierte bibliografische Daten sind im
Internet über [«https://portal.dnb.de»](https://portal.dnb.de) abrufbar.

ISBN 978-3-96769-315-7

3., durchgesehene Auflage

© 2023 Helmut Buske Verlag GmbH, Hamburg. Alle Rechte vorbehalten.
Dies gilt auch für Vervielfältigungen, Übertragungen, Mikroverfilmungen
und die Einspeicherung und Verarbeitung in elektronischen Systemen,
soweit es nicht §§ 53 und 54 UrhG ausdrücklich gestatten. Umschlag-
gestaltung: QART Büro für Gestaltung, Hamburg. Druck und Bindung:
Drukarnia Dimograf, Bielsko-Biała. Printed in Poland.

Inhalt

Vorwort und Danksagungen IX

15 Fünfzehnte Lektion – Piecpadsmītā stunda 1

- Texte und Dialoge: 15.1.1 Text 1: Ziņojums plašsaziņas līdzekļiem –
15.1.2 Text 2: Tautas pasaka – 15.1.3 Dialog:
Ielūgums uz kāzām
- Grammatik: 15.2.1 Partizipien – Das Partizip Präteritum
Aktiv – 15.2.2 Die Verwendung des Partizips
Präteritum Aktiv – 15.2.3 Die zusammenge-
setzten Tempora Perfekt, Plusquamperfekt und
Futur II – 15.2.4 Das Perfekt des Modus relati-
vus: Dubitativ und Narrativ – 15.2.5 Das Per-
fekt des Konditionals – 15.2.6 Konstruktionen
mit dem Partizip Präteritum Aktiv statt Neben-
satz
- Themenwortschätze: 15.2.7 Jemandem etwas wünschen – 15.2.8
Weniger Höfliches

16 Sechzehnte Lektion – Sešpadsmītā stunda 29

- Texte und Dialoge: 16.1.1 Text: Ziņojums plašsaziņas līdzekļiem –
16.1.2 Dialog: Koncērts
- Grammatik: 16.2.1 Die Ordinalzahlen – 16.2.2 Uhrzeitanga-
ben (2) –allgemeine Hinweise – 16.2.3 Datums-
angaben – 16.2.4 Sonstige Zahlwörter
- Themenwortschätze: 16.2.5 Flugreise – 16.2.6 Uhrzeit und Datum

17 Siebzehnte Lektion – Septiņpadsmītā stunda 61

- Texte und Dialoge: 17.1.1 Text 1: Goda konsulu sanāksme – 17.1.2
Text 2: Partijas kongress – 17.1.3 Dialog: Brau-
ciens pie Valda

- Grammatik: 17.2.1 Das Partizip Präteritum Passiv – 17.2.2 Das zusammengesetzte Passiv – 17.2.3 Konjunktionen und Konjunkionaladverbien – 17.2.4 Nebensätze
- Themenwortschätze: 17.2.5 Offizielle Anlässe – 17.2.6 Familie und Verwandte – 17.2.7 Phrasen

18 Achtzehnte Lektion – Astonpadsmitā stunda 91

- Texte und Dialoge: 18.1.1 Text 1: Krišjānis Barons un dainas – 18.1.2 Text 2: Ziņojums plašsaziņas līdzekļiem – 18.1.3 Dialog: Norunāta tikšanās
- Grammatik: 18.2.1 Diminutiva – 18.2.2 Die Verbalnomina auf *-šana* – 18.2.3 Die reflexiven Verbalnomina auf *-šanās*
- Themenwortschatz: 18.2.4 Telekommunikation

19 Neunzehnte Lektion – Deviņpadsmitā stunda 121

- Texte und Dialoge: 19.1.1 Text 1: Laima Muktupāvela: Šampinjonu derība – 19.1.2 Text 2: Svētdiena – 19.1.3 Dialog: Pie Rīgas Starptautiskās autoostas biļešu kases
- Grammatik: 19.2.1 Das Partizip Präsens Aktiv – 19.2.2 Das Gerundium auf *-ot* – 19.2.3 Das Halbpartizip Präsens Aktiv – 19.2.4 Temporalsätze – 19.2.5 Temporaladverbiale
- Themenwortschatz: 19.2.6 Verreisen mit Bus und Bahn

20 Zwanzigste Lektion – Divdesmitā stunda 155

- Texte und Dialoge: 20.1.1 Text 1: Kultūrziņas – 20.1.2 Text 2: Laika prognoze – 20.1.3 Dialog: Tirdzniecības centrā
- Grammatik: 20.2.1 Das Partizip Präsens Passiv – 20.2.2 Das Gerundium auf *-am/-ām* – 20.2.3 Übersicht über die Bildung der lettischen Verbformen vom Infinitiv-, Präsens- und Präteritalstamm – 20.2.4 »Sehen« und »hören« im Lettischen – 20.2.5 Der Instrumental – 20.2.6 Die Präposition *pa*
- Themenwortschätze: 20.2.7 Wetter – 20.2.8 Behörden und Formulare

21 Einundzwanzigste Lektion – Divdesmit pirmā stunda 189

- Texte und Dialoge: 21.1.1 Text: Rudolfs Blaumanis (1863–1908): Velniņi – 21.1.2 Dialog: Viktors ar Irēnu iet pusdienot uz restorānu
- Grammatik: 21.2.1 Halbpräpositionen und Lokaladverbien – 21.2.2 Adverbien und Adverbiale aus Substantiven – 21.2.3 Die Substantive auf *-iene* – 21.2.4 Die Komposita auf *-puse* und die Präpositionen auf *-pus* – 21.2.5 Partikelverben – 21.2.6 »Leere« Präfixe (2) – 21.2.7 Verbindungen von Verben der Bewegung mit Partikeln
- Themenwortschatz: 21.2.8 Restaurant

22 Zweiundzwanzigste Lektion – Divdesmit otrā stunda 241

- Texte und Dialoge: 22.1.1 Text: Latviešu valoda – 22.1.2 Dialog: Ko darīt, ja caura riepa?
- Grammatik: 22.2.1 Suffixe, mit denen überwiegend Personenbezeichnungen gebildet werden – 22.2.2 Suffixe, mit denen überwiegend Ortsbezeichnungen gebildet werden – 22.2.3 Suffixe, mit denen überwiegend Abstrakta gebildet werden – 22.2.4 Durch Suffixe gebildete Adjektive – 22.2.5 Durch Suffixe gebildete Adverbien
- Themenwortschatz: 22.2.6 Auto

23 Dreiundzwanzigste Lektion – Divdesmit trešā stunda 279

- Texte und Dialoge: 23.1.1 Text: Latvijas vēsture (1) – 23.1.2 Dialog: Viesnīcā
- Grammatik: 23.2.1 Wortbildung durch Suffigierung (2): das Verbalsuffix *-inā-* – 23.2.2 Die alten Nomina agentis auf *-is/-e* – 23.2.3 Desubstantivische und deverbale Verben – 23.2.4 Deverbale und deadjektivische Substantive – 23.2.5 Wortbildung durch Präfigierung
- Themenwortschatze: 23.2.6 Offizieller und inoffizieller Brief – 23.2.7 Hotel

24 Vierundzwanzigste Lektion – Divdesmit ceturtdā stunda . 305

- Texte und Dialoge: 24.1.1 Text: Latvijas vēsture (nobeigums) –
24.1.2 Dialog: Darba apspriede
- Grammatik: 24.2.1 Wortbildung durch Zusammenrückung –
24.2.2 Wortbildung durch Komposition: Substantive – 24.2.3 Durch Komposition entstandene Adjektive – 24.2.4 Durch Komposition entstandene Adverbien – 24.2.5 Interjektionen und expressive Bildungen
- Themenwortschatz: 24.2.6 Grammatische Begriffe

25 Fünfundzwanzigste Lektion – Divdesmit piektā stunda 343

- Texte und Dialoge: 25.1.1 Text 1: Jānis Endzelīns un Kārlis Milēbahs – 25.1.2 Text 2: Otrais teksts: Recepte –
speķa pīradziņi – 25.1.3 Dialog: Pie ārsta
- Grammatik: 25.2.1 Die Entstehung der lettischen Orthographie – 25.2.2 Die lettischen Intonationsarten –
25.2.3 Offenes und geschlossenes *e* – 25.2.4 Lehnwörter und Fremdwörter im Lettischen –
25.2.5 Dialektale Einflüsse auf die Standardsprache
- Themenwortschatze: 25.2.6 Körperteile – 25.2.7 Krankheiten und Arztbesuch

Anhang: Schlüssel zu den Übungen 371

15 Fünfzehnte Lektion – Piecpadsmitā stunda

*In dieser Lektion **lernen Sie** das Partizip Präteritum Aktiv sowie dessen Verwendungsmöglichkeiten. Dazu gehören auch die zusammengesetzten Tempora Perfekt, Plusquamperfekt und Futur II, die Bildung von Tempora der Vergangenheit für die Modi Konditional und Modus relativus sowie die Bildung nebensatzähnlicher Konstruktionen. Damit **können Sie** u.a. vorzeitige Handlungen beschreiben und lettische Entsprechungen zu deutschen Adjektiven wie »müde«, »hungrig« und zu Substantiven wie »Erwachsene/r« sowie Entsprechungen zu vorzeitigen Nebensätzen bilden.*

15.1.1 Text 1: Ziņojums plašsaziņas līdzekļiem

- Mobilo sakaru operatoram SIA¹ »MobilComs« ir izdevies palielināt tīro peļņu par 12%², salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Pagājušajā pirmdienā īpašnieku kopsapulce apstiprināja finanšu rezultātus, pēc kuriem MobilComa apgrozījums sasniedza 25,5 miljonus eiro. Uzņēmuma
- 5 tīrā peļņa sasniegusi³ 3,7 miljonus eiro jeb⁴ ir par 12% vairāk nekā pērn. »Veismīga biznesa stratēģija MobilComam ļāvusi³ palielināt apgrozījumu un tīro peļņu. Tas bija straujas un dinamiskas attīstības gads⁵ gan klientu skaita, gan mobilā tīkla attīstības ziņā⁵. Arī visu pagājušo gadu⁶ uzņēmums ir turējis solījumu – būt cenu līderim⁷
- 10 un piedāvāt mobilo telekomunikāciju pakalpojumus⁸ par vis'zēmāko cenu. Mobilo sakaru tirgus attīstījās ļoti sekmīgi, un mēs ceram, ka šī pozitīvā tendence saglabāsies arī šogad. Vienlaikus šī pozīcija ir palīdzējusi mums uzlabot rentabilitāti«, preses konferencē teica MobilComa valdes priekšsēdētājs Valdis Barkovskis.
- 15 MobilComs ir SIA »Latvijas telekoma« meitasuzņēmums, kas piedāvā fiksētos telekomunikāciju pakalpojumus⁹, kā arī datu pārraidi un internetu. MobilComa sakaru tīkls¹⁰ klāj 93,5% no Latvijas teritorijas. Klientu skaits pērn palielinājās par 135 tūkstošiem, kas ir līdz šim lielākais klientu skaita pieaugums kopš uzņēmuma dibināšanas.

Übersetzungshilfen und Anmerkungen:

- (1) SIA: *sabiedrība ar ierobežotu atbildību* (= GmbH)
- (2) zu lesen als *par divpadsmit procentiem* »um zwölf Prozent«
- (3) Partizip ohne Kopula = Narrativ (häufig in Medienberichten, s. 15.2.4)
- (4) *jeb* »oder« steht zwischen synonymen Satzgliedern, also »3,7 Mio. EUR oder 12 % mehr«.
- (5) Achtung auf die vorangestellten Genitive!
- (6) Akkusativ der zeitlichen Erstreckung (s. 3.2.1.3)
- (7) Nach dem Infinitiv *būt* »sein« kann das Prädikatsnomen im Dativ stehen (vgl. auch 6.2.4.3).
- (8) »Mobilfunkdienstleistungen«
- (9) »Festnetzdienstleistungen«
- (10) »Mobilfunknetz«

15.1.2 Text 2:
Tautas pasaka

Dzīvojusi¹ reiz ļoti skopa un ļauna pamāte. Viņai bijušas divas meitas: īstā² un pameita. Pameita bijusi ļoti skaista un piemīlīga, bet īstā nejauka un sirdīga. Tāpēc pamāte pameitu ne'kādi nevarējusi ieraudzīt³, to situsi, mocījusi un nedēvusi ēst. Beidzot pameita nevarējusi vairs šādu dzīvi panest, apgērbusi savas svētdienas drēbes un gājusi projām no pamātes. Laiks bijis ļoti auksts, un sals dūris kā ar adatām. Te⁴ pameita satikusi kādu nabadziņu, vēcu vecīti bez cimdkiem. Viņam rokas bijušas galīgi nosalušas, un viņš no meitenes ļoti, ļoti lūdzis cimdus. Meitenei bijis vecīša žēl, un tā⁵ atdevusi viņam savus cimdus.

10 [...]]

(Aus: Daina Ērgle (Hrsg.): *Īstā meita un pameita*, Zvaigzne)

Übersetzungshilfen und Anmerkungen:

- (1) Partizip ohne Kopula = Narrativ (typische Erzählform in Folkloretexten wie Märchen, s. 15.2.4).
 (2) *istā meita* »leibliche Tochter«.
 (3) hier: »wollte sie nicht sehen« oder »konnte sie nicht leiden«.
 (4) hier: »da«.
 (5) Hier wird *tā* statt *viņa* verwendet (s. 8.2.3.2).

15.1.3 Dialog: ielūgums uz kāzām

- Laila: Es tikko apskatījos pasta kastītē, un zini: mēs esam saņēmuši ielūgumu uz Mārtiņa un Sanitas kāzām!
- Valdis: Nu lūk, tas nu gan ir patīkams pārsteigums!
- 5 Laila: Es arī to nebiju gaidījusi. Viņi taču vēl nebija nopirkuši sev kopīgu dzīvokli. Bet es, protams, ļoti priecājos par viņiem.
- Valdis: Es arī, es taču Mārtiņu pazīstu jau ļoti sen. Kad viņi precēsies?
- Laila: Es esmu aizmirsusi precīzo datumu, kaut kad vasarā. Es domāju, ka viņi rīkos lielas kāzas – ar visu ģimeni un daudziem draugiem.
- 10 Valdis: Baigi labi, bet ko mēs viņiem dāvināsim?
- Laila: Man vēl jāpadomā, jo Sanita taču ir mana labākā draudzene. Es pajautāšu citiem draugiem, un tad mēs varam visi kopā kaut ko izgudrot.
- 15 Valdis: Es paskatīšos, vai būsīm brīvi tajā datumā, un tad es tūlīt aizsūtīšu apstiprinājumu.

15.2 Grammatik**15.2.1 Partizipien – Das Partizip Präteritum Aktiv**

Das Lettische kennt Partizipien für das Präsens und das Präteritum sowie für das Aktiv und das Passiv. Daraus ergibt sich die Zahl von vier Partizipien: ein Partizip Präsens Aktiv, ein Partizip Präsens Passiv, ein Partizip Präteritum Aktiv und ein Partizip Präteritum Passiv. Außerdem existiert ein so genanntes Halbpartizip Präsens Aktiv.

Übersicht über die lettischen **Partizipien**:

	Aktiv	Passiv
Präsens	Partizip Präsens Aktiv (s. 19.2.1)	Partizip Präsens Passiv (s. 20.2.1)
	Halbpartizip Präsens Aktiv (s. 19.2.3)	
Präteritum	Partizip Präteritum Aktiv (s. 15.2.1)	Partizip Präteritum Passiv (s. 17.2.1)

Als Erstes von diesen Partizipien wird in dieser Lektion das Partizip Präteritum Aktiv behandelt, die Übersetzung ist zunächst »eine/r, der/ die etwas getan hat«, die Bedeutung wird in 15.2.2 genauer bestimmt.

15.2.1.1 Die Bildung des Partizips Präteritum Aktiv

Das Partizip Präteritum Aktiv wird vom **Präteritalstamm** gebildet. Diesen erhält man, indem man in der 3. Person Präteritum die Endung *-a* streicht, z.B. *bija* (3. Pers. Prät. zu *būt* (unreg.) »sein«) – Präteritalstamm *bij-*.

Die Bildung des **Präteritalstamms**:

Infinitiv	3. Person Prät.	Präteritalstamm
<i>būt</i> (unreg.) »sein«	<i>bija</i>	<i>bij-</i>
<i>nest</i> (1-1a) »tragen«	<i>nesa</i>	<i>nes-</i>
<i>redzēt</i> (2a) »sehen«	<i>redzēja</i>	<i>redzēj-</i>

An diesen Präteritalstamm tritt im Nominativ Singular maskulin die Endung *-is*, im Nominativ Singular feminin die Endung *-usi*. Bei Verben der Klasse 1, deren Wurzel *e/ē* enthält, tritt bei Antritt des Suffixes *-us-* Umfärbung zu *ē/ĕ* ein. Beispiele:

Infinitiv	3. Sg. Prät.	Part. Prät. Akt. mask.	Part. Prät. Akt. fem.
<i>būt</i> (unreg.) »sein«	<i>bij-a</i>	<i>bij-is</i>	<i>bij-usi</i>
<i>redzēt</i> (2a) »sehen«	<i>redzēj-a</i>	<i>redzēj-is</i>	<i>redzēj-usi</i>
<i>nest</i> (1-1a) »tragen«	<i>nes-a</i>	<i>nes-is</i>	<i>ņes-usi</i>

Ausnahmen: Verben der Klasse 1, die im Infinitiv auf *-kt/-gt* enden, haben im Nominativ Singular maskulin des Partizips Präteritum Aktiv immer eine Palatalisierung des *-k/-g-* zu *-c/-dz-*, in allen übrigen Formen steht immer *-k/-g-*. Beispiele:

Infinitiv	3. Pers. Prät.	Part. Prät. Akt. mask.	Part. Prät. Akt. fem.
<i>augt</i> (1-1a) »wachsen«	<i>auga</i>	<i>audzis</i>	<i>augusi</i>
<i>braukt</i> (1-2) »fahren«	<i>brauca</i>	<i>braucis</i>	<i>braukusi</i>
<i>lūgt</i> (1-2) »bitten«	<i>lūdza</i>	<i>lūdzis</i>	<i>lūgusi</i>
<i>pirkt</i> (1-1b) »kaufen«	<i>pirka</i>	<i>pircis</i>	<i>pirkusi</i>

Auch die **reflexiven Verben** bilden ein Partizip Präteritum Aktiv. Hierzu tritt im Nominativ Singular maskulin die Endung *-ies* bzw. im Nominativ Singular feminin die Endung *-usies* an den Präteritalstamm (d. h. an die 3. Pers. Prät. ohne die Endung *-ās*), z. B.:

Infinitiv	3. Person Präteritum	Part. Prät. Akt. maskulin	Part. Prät. Akt. feminin
<i>apprecēties</i> (2a) »(sich ver)heiraten«	<i>apprecējās</i>	<i>apprecējies</i>	<i>apprecējusies</i>
<i>satikties</i> (1-1b) »sich treffen«	<i>satikās</i>	<i>saticies</i>	<i>satikusies</i>

15.2.1.2 Die Flexion des Partizips Präteritum Aktiv

Das Partizip Präteritum Aktiv bildet wie ein Adjektiv unbestimmte und bestimmte Formen (s. 9.2.1). Sowohl bezüglich des Genus (maskulin und feminin) als auch des Numerus (Singular und Plural) passt es sich dabei nach denselben Regeln wie ein Adjektiv an das Substantiv oder Pronomen an, auf das es sich bezieht.

Für die **Bildung der Flexionsformen** tritt in allen Formen mit Ausnahme des unbestimmten Nominativs Singular maskulin und des unbestimmten und bestimmten Nominativs Singular feminin das Suffix *-uš-* an den Präteritalstamm (die Ausnahmen sind in der folgenden Tabelle fett hervorgehoben), und es folgen die von den unbestimmten und bestimmten Adjektiven bekannten Endungen.

Die **Flexion** des Partizips Präteritum aktiv *nogur/is, -usi* »müde« (eig. »eine/r, der/die ermüdet ist«) zu *nogurt* (1-4) »ermüden (itr.)«, »müde werden«:

Mask.	Singular		Plural	
	unbestimmt	bestimmt	unbestimmt	bestimmt
Nom.	<i>noguris</i>	<i>nogurušais</i>	<i>noguruši</i>	<i>nogurušie</i>
Gen.	<i>noguruša</i>	<i>nogurušā</i>	<i>nogurušu</i>	<i>nogurušo</i>
Dat.	<i>nogurušam</i>	<i>nogurušajam</i>	<i>nogurušiem</i>	<i>nogurušajiem</i>
Akk.	<i>nogurušu</i>	<i>nogurušo</i>	<i>nogurušus</i>	<i>nogurušos</i>
Instr.	<i>ar nogurušu</i>	<i>ar nogurušo</i>	<i>ar nogurušiem</i>	<i>ar nogurušajiem</i>
Lok.	<i>nogurušā</i>	<i>nogurušajā</i>	<i>nogurušos</i>	<i>nogurušajos</i>

Fem.	Singular		Plural	
	unbestimmt	bestimmt	unbestimmt	bestimmt
Nom.	<i>nogurusi</i>	<i>nogurusī</i>	<i>nogurušas</i>	<i>nogurušās</i>
Gen.	<i>nogurušas</i>	<i>nogurušās</i>	<i>nogurušu</i>	<i>nogurušo</i>
Dat.	<i>nogurušai</i>	<i>nogurušajai</i>	<i>nogurušām</i>	<i>nogurušajām</i>
Akk.	<i>nogurušu</i>	<i>nogurušo</i>	<i>nogurušas</i>	<i>nogurušās</i>
Instr.	<i>ar nogurušu</i>	<i>ar nogurušo</i>	<i>ar nogurušām</i>	<i>ar nogurušajām</i>
Lok.	<i>nogurušā</i>	<i>nogurušajā</i>	<i>nogurušās</i>	<i>nogurušajās</i>

Das Partizip Präteritum Aktiv der **reflexiven Verben** hat nur ein eingeschränktes Paradigma. Zum einen werden nicht alle Kasus gebildet, sondern nur der Nominativ, der Genitiv und der Akkusativ (sowie im Singular der Instrumental). Dativ und Lokativ fehlen; hier müssen ggf. Umschreibungen gefunden werden. Zum anderen gibt es keine Unterscheidung zwischen unbestimmten und bestimmten Formen. Maskulin- und Femininformen sind in mehreren Kasus äußerlich identisch, die Kasus mit unterschiedlichen Formen sind fett gedruckt.

Die **Flexion** des reflexiven Partizips Präteritum Aktiv *pārļieci-nāj/ies, -usies* »überzeugt« (= *sich überzeugt habend*) zu *pārļieci-nāties* (2b) »sich überzeugen«:

Singular	Maskulin	Feminin
Nominativ	<i>pārļiecinājies</i>	<i>pārļiecinājusies</i>
Genitiv	<i>pārļiecinājušās</i>	<i>pārļiecinājušās</i>
Akkusativ	<i>pārļiecinājušos</i>	<i>pārļiecinājušos</i>
Instrumental	<i>ar pārļiecinājušos</i>	<i>ar pārļiecinājušos</i>

Plural	Maskulin	Feminin
Nominativ	<i>pārļiecinājušies</i>	<i>pārļiecinājušās</i>
Genitiv	<i>pārļiecinājušos</i>	<i>pārļiecinājušos</i>
Akkusativ	<i>pārļiecinājušos</i>	<i>pārļiecinājušās</i>

15.2.2 Die Verwendung des Partizips Präteritum Aktiv

Die Übersetzung des Partizips Präteritum Aktiv ist grundsätzlich »eine/r, der/die etwas getan hat«, z. B. *bijis* »einer, der gewesen ist« zu *būt* (*unreg.*) »sein«.

Das Partizip Präteritum Aktiv kann wie ein Adjektiv **attributiv** oder **prädikativ** verwendet werden, z. B. das Partizip Prät. Akt. zu *ieplīst* (1-4) »einreißen«, »einen Sprung bekommen«:

attributiv	<i>ieplīsusi tase</i> »eine Tasse mit Sprung« (wörtl. »eine Tasse, die einen Sprung bekommen hat«)
prädikativ	<i>Tase ir ieplīsusi.</i> »Die Tasse hat einen Sprung.« (wörtl. »Die Tasse ist eine, die einen Sprung bekommen hat.«)

Die Verbindung aus dem Hilfsverb *būt* (*unreg.*) »sein« und dem Partizip Präteritum Aktiv wird zugleich zur Bildung der zusammengesetzten Tempora Perfekt, Plusquamperfekt und Futur II verwendet (s. 15.2.3).

Das Partizip Präteritum Aktiv kann auch in derselben Funktion wie ein **Adjektivadverb** gebraucht werden (vgl. auch 12.2.5), wobei es sich aber in Genus und Numerus nach dem Subjekt des Satzes richtet, z. B.:

Beispielsatz	Übersetzung	Basisverb
<i>Viņš jutās mazliet izbijies.</i>	»Er war (wörtl.: fühlte sich) ein wenig erschrocken.«	<i>izbīties (1-4)</i> »einen Schreck bekommen«
» <i>Vai tavas lūpas asiņo?</i> « <i>Baiba norūpējusies vaicāja.</i>	»Bluten deine Lippen?«, fragte Baiba besorgt.«	<i>norūpēties (3)</i> »besorgt sein«
<i>Viņš jutās noreibis.</i>	»Er fühlte sich ange-trunken.«	<i>noreibt (1-4)</i> »ange-trunken sein«
<i>Viņa tūlīt jutās kā nokļuvusi citā pasaulē.</i>	»Sie fühlte sich sofort, als sei sie in eine andere Welt geraten.«	<i>nokļūt (1-4)</i> »geraten«

Häufig gebrauchte feste Wendungen sind *iepazīnīes* »nach Kenntnisnahme« (zu *iepazīties (1-4)* »kennen lernen«) sowie *nelikties ne zinīs (par + Akk.)* »keine Notiz von etw. nehmen«, »sich nicht um etw. kümmern« (zu einem nicht mehr gebräuchlichen Verb *zīt (1-4)* »kennen«, vgl. aber präfigiertes *pazīt (pazīst, pazina; 1-4)* »kennen«).

In einigen Fällen entsprechen die Partizipien der Bedeutung nach deutschen **Adjektiven**, z. B.:

Partizip	Basisverb
<i>bijušais / bijusī (best.)</i> »ehemalig«	<i>būt (unreg.)</i> »sein«
<i>izsalcis / izsalkusi</i> »hungrig«	<i>izsalkt (1-4)</i> »hungrig werden«
<i>noguris / nogurusi</i> »müde«	<i>nogurt (1-4)</i> »ermüden«
<i>paēdis / paēdusi</i> »satt«	<i>paēst (1-1a)</i> »sich satt essen«
<i>pagājušais / pagājusī (best.)</i> »vergangen«	<i>paiet (unreg.)</i> »vergehen«
<i>pamodies / pamodusies</i> »wach«	<i>pamosties (1-4)</i> »aufwachen«

Beispiele:

<i>pagājušajā nedēļā</i>	»in der vergangenen Woche«
<i>bijušais ministrs</i>	»Exminister« (wörtl.: »der ehemalige Minister«)
<i>Es esmu šausmīgi noguris.</i>	»Ich (<i>mask.</i>) bin fürchterlich müde.«
<i>Vai tu jau esi paēdis?</i>	»Bist du (<i>mask.</i>) schon satt?«

In anderen Fällen haben sich aus dem Partizip Präteritum Aktiv unter Ellipse eines Substantivs (s. 9.2.1) eigenständige neue **Substantive** mit bestimmten Endungen entwickelt, z. B.:

Basisverb	Maskulin	Feminin	Bedeutung
<i>pieaugt (1-1a)</i> »(heran)wachsen«	<i>pieaugušais</i>	<i>pieaugusī</i>	»Erwachsene/r«
<i>ciest (1-2) verunglücken«</i>	<i>cietušais</i>	<i>cietusī</i>	»Verunglückte/r«
<i>iet bojā (unreg.)</i> »tödlich verunglücken«	<i>bojāgājušais</i>	<i>bojāgājušī</i>	»tödlich Verunglückte/r«, »Todesopfer«

[Übungen zur Bildung und zur Flexion des Partizips Präteritum Aktiv: 15.3.1–15.3.3]

15.2.3 Die zusammengesetzten Tempora Perfekt, Plusquamperfekt und Futur II

15.2.3.1 Die Bildung der zusammengesetzten Tempora

Das Partizip Präteritum Aktiv wird auch zusammen mit dem Verb *būt (unreg.)* »sein« zur Bildung der drei zusammengesetzten Tempora Perfekt, Plusquamperfekt und Futur II verwendet.

Tempus	gebildet mit dem	Beispiel
Perfekt	Präsens von <i>būt</i>	<i>Es esmu aizgājis.</i> »Ich bin weggegangen.« (zu <i>aiziet (unreg.)</i> »weggehen«)
Plusquamperfekt	Präteritum von <i>būt</i>	<i>Viņš bija ēdis.</i> »Er hatte gegessen.« (zu <i>ēst (1-1a)</i> »essen«)
Futur II	Futur von <i>būt</i>	<i>Viņš to būs dzirdējis.</i> »Er wird das gehört haben.« (zu <i>dzirdēt (2a)</i> »hören«)

Kongruenz: Das Partizip richtet sich in Genus und Numerus nach dem Subjekt. Damit unterscheiden sich die zusammengesetzten Tempora vom Deutschen, wo das Partizip nur eine Form kennt (vgl. »er ist gegangen« – »sie ist gegangen« – »wir sind gegangen«). Hier gilt also die Regel nicht, dass es im Lettischen nur eine Form für die 3. Person gibt (s. 1.2.4).

15.3 Übungen

15.3.1 Wiederholen Sie das Präteritum!

1. Wiederholen Sie die unter 10.2.2 und 11.2.3 aufgeführten Regeln!
2. Bilden Sie das Präteritum von *pirkt* (1-1b) »kaufen«, *braukt* (1-2) »fahren«, *iet* (unreg.) »gehen«, *lasīt* (2b) »lesen« und *jautāt* (3) »fragen«!
3. Bilden Sie den Präteritalstamm dieser Verben und davon ausgehend das Partizip Präteritum Aktiv im Nominativ Singular und Plural maskulin und feminin!

15.3.2 Setzen Sie das eingeklammerte Verb in die passende Form des Partizips Präteritum Aktiv!

Muster: (paiet) gadā mēs nolēmām izdarīt izņēmumu. –
Pagājušajā gadā mēs nolēmām izdarīt izņēmumu.

1. Daudzkārt mēs esam pārāk (nogurt), lai darītu vēl kaut ko. (*mask. + fem.!*)
2. Zēni sen nebija (ēst) un bija (izsalkt) kā vilki.
3. Tavs šķīvis vēl ir pilns – vai tu jau esi (paēst)? (*mask. + fem.!*)
4. Agrāk tas nekrita acīs, bet nu varēja redzēt, ka viņš jau bija (iedzert).
5. Imants intervē (būt) valsts prezidentu.

15.3.3 Wählen Sie zu den eingeklammerten Verben die passende substantivierte Form des Partizips Präteritum Aktiv!

Muster: Šodien jaunieši smēķē vairāk nekā (pieaugt). – Šodien jaunieši smēķē vairāk nekā **pieaugušie**.

1. Automašīnu avārijā bija arī divi (iet bojā).
2. Sešas avārijas ar astoneim (iet bojā) – tāda ir sestdienas asiņainā bilance uz Latvijas ceļiem.
3. Avārijas gadījumā ir jāpalīdz visiem (ciest).
4. Noziedzniekus aizturēja un nogādāja policijā, kur (ciest) viņus atpazina (*Sg. + Pl., mask. + fem.*).
5. Bērni līdz desmit gadu vecumam baseinu var apmeklēt tikai vecāku vai citu (pieaugt) klātbūtnē.
6. Parkā bija gan bērni, gan (pieaugt).

15.3.4 Setzen Sie die passenden Perfektformen ein!

Muster: Es (*mask.*) (dzirdēt) daudz stāstu par to. – Es **esmu dzirdējis** daudz stāstu par to.

1. Es čeru, ka viņam ne'kas (ne notikt).
2. »Kaut ko tādu es nemūžam (ne dzirdēt)«, saka Ilze.
3. Draugi vēl (ne aizbraukt).
4. Lūk, viņa taču gluži vienkārši (aizmigt)!
5. Viņas (apjukt).
6. Jūs (*mask. Sg.*) laikam (sajaukt) adresi.
7. Vai jūs (*fem. Sg.*) (abonēt) šo avīzi?
8. Sarma kontrol darbā (saņemt) labu atzīmi.
9. Vai tu (*fem.*) kādreiz viņu (redzēt) tuvumā?
10. Mēs (*mask.*) šodien vēl (ne ēst).
11. Viņas šo grāmatu vēl (ne lasīt).

15.3.5 Übung zum Perfekt: Imants räumt sein Zimmer auf

»Imant, šeit ir tāda nekārtība! Tev jāsakopj sava istaba«, saka māte.

1. »Saliec savas rotaļlietas plauktā!«
2. »Savāc savas drēbes no grīdas!«
3. »Izsūc paklāju!«
4. »Salasi atkritumus!«
5. »Saklāj savu gultu!«
6. »Nomazgā traukus!«
7. »Palīdzi arī mātai sakārtot mantas!«
8. »Saliec savu sporta somu!«
9. »Izslēdz istabā gaismu!«
10. »Atver logu!«

Divas stundas vēlāk Imants ir sakopis visu. Ko viņš ir izdarījis?

Imants ir

(Setzen Sie die oben genannten Sätze ins Perfekt!)

15.3.6 Beantworten Sie die Fragen nach dem vorgegebenen Muster!

Muster: bēdīgs, aizmirst somu – Kāpēc tu esi bēdīgs/s, -a? Es esmu bēdīgs/s, -a tāpēc, ka es esmu aizmīrsis/aizmīrsusi savu somu.

1. prasīgs, ilgi vingrināt
2. vājš, maz ēst

3. dusmīgs, sastrīdēties ar brāli
4. lēpns, iemācīties latviešu valodu
5. noguris, slikti gulēt

15.3.7 Setzen Sie die passende Form des Partizips Präteritum Aktiv reflexiv des eingeklammerten Verbs ein!

Wiederholen Sie zuvor das Präteritum der reflexiven Verben (s. 12.2.3)!

Muster: Drīz viņš bija (iejusties). – Drīz viņš bija **iejuties**.

1. Vai viņa jau ir (ie pazīties) ar mūsu draugiem? 2. Rīgā ir (sākties) Vispārējie latviešu dziesmu svētki. 3. Vai jūs (*mask. pl.*) jau agrāk esat (satīkties)? 4. Citkārt viņai tas būtu (likties) varēn interesanti, bet ne tagad. 5. Vai jūs (*mask. pl.*) līdz rītam būsīt (vienoties)? 6. Es (*fem.*) skolā neesmu (iemācīties) angļu valodu. 7. Vai jūs (*fem. Sg.*) esat pamatīgi (izgulēties)? 8. Viņš uzskatīja, ka draugam ļoti (veikties), ka dabūja biļeti uz pirmizrādi. 9. Opozīcijas līderis teica, ka valsts ar izglītības reformu esot (iejaukties) ģimenes lietās. 10. Vai jūs (*mask. pl.*) jau esat (pastaigāties) centrā? 11. Elizabete ir (iemīlēties) savā jaunajā kolēģī. 12. Vai viņa vēl ir (saaukstēties)? 13. Visi bija ērti (iekārtoties) savās vietās. 14. Viņi vēl nav (skatīties) šo filmu. 15. Es (*fem.*) esmu (nobīties) un (uztraukties). 16. Mēs (*mask.*) esam (ķerties) pie nopietna darba. 17. Viņš ir (censties) par labu izrunu. 18. Jūs (*mask. pl.*) izskatījāties (vilties). 19. Starpbrīdis bija gan'drīz (beigties). 20. Filmas zvaigzne ir (apvainoties) uz presi. 21. Viņa vēcāki ir (šķirties). 22. Vai jūsu bērni jau ir (precēties)? 23. Viņi aizgāja (neatvadīties). 24. »Es šo lugu nesaprotu«, Raimonds teica, (pārlikties) pāri ložas malai.

15.3.8 Setzen Sie die Sätze in den Dubitativ!

Muster: Viņš atkal (nopirkt) jaunu mašīnu. – Viņš atkal **esot nopircis** jaunu mašīnu.

1. Pagrabā viņa (glabāt) daudz vērtīgu mantu. 2. Mūsu kaimiņi (izīrēt) vienu istabu kādam kungam. 3. Aktieris pie kafijas

15.4 Vokabular

15.4.1 Substantive

adata (f1)

adatas acs

aģentūra (f1)

ziņu aģentūra

apgrozījums (m1)

aploksne (Gen. Pl. -šņu; f2)

apmulsums (m1)

apstiprinājums (m1)

atkritumi (pl.; m1)

atskaņotājs (m1)

atzīme (f2)

saņemt atzīmi

autiņi (pl.; m1)

bilance (f2)

bizness (m1)

biznesa plāns

bojāgājušais/bojāgājusi (best.)

cēna (f1)

zēma cēna

cēnas kāpj

par katru cēnu

cēnu atlaide

cietušais/cietusi (best.)

smagi cietušais/cietusi (best.)

cimds (m1)

dati (pl.; m1)

datums (m1)

kāds šodien (ir) datums?

dibināšana (f1)

dome [uo] (f2)

pilsētas dome

filma (f1)

mākslas filma

šausmu filma

krāsainā filma

filmu zvaigzne

iekšpolitika [o] (f1)

ielūgums (m1)

saņemt ielūgumu

internets (m1)

1. Nadel 2. Stachel

Nadelöhr

Agentur, Vertretung

Nachrichtenagentur

Umsatz

Umschlag, Briefumschlag, Kuvert

Verwirrung, Verlegenheit

Bestätigung

Abfall, Müll

Abspielgerät, Player

1. Vermerk, Anmerkung, Notiz

2. Note, Zensur

eine Zensur erhalten

Windel

Bilanz

Business, Geschäft

Businessplan, Geschäftsplan

tödlich Verunglückte/r, Todesopfer

Preis

niedriger Preis

die Preise steigen

um jeden Preis

Preisnachlass, Rabatt

Verunglückte/r, Verletzte/r, Opfer

Schwerverletzte/r

Handschuh

Daten, Angaben

Datum

der Wievielte ist heute?

Gründung

Rat (*Gremium*)

Stadtrat

Film

Spielfilm

Horrorfilm

Farbfilm

Filmstar

Innenpolitik

Einladung

eine Einladung erhalten

Internet

īpašnieks (m1)
īpašnieku kopsapulce

izņēmums (m1)
bez izņēmuma

izruna (f1)

jaunietis (m2)

kastīte (f2)
pasta kastīte

kontroldarbs [kontrōl-] (m1)

kopsapulce (f2)
īpašnieku kopsapulce

kukulis (m2)
ņemt kukuļus
dot kukuļus

līderis (m2)
opozīcijas līderis

lielveikals (m1)

loža [ō] (f1)

luga (f1)

lūpa (f1)
lūpu krāsa

manta (f1)

meitasuzņēmums (m1)

mirklis (m2)

nekārtība (f1)

noziedznieks (m1)

operators [operatōrs] (m1)
mobilo sakaru operators

pakalpojums (m1)

pamāte (f2)

pameita (f1)

pārpratums (m1)

pārraide (f2)
radio pārraide
televīzijas pārraide
ziņu pārraide

pārsteigums (m1)
aiz pārsteiguma

pasts (m1)
pasta kastīte
pa pastu
gaisa pasts
pa gaisa pastu

Besitzer, Eigentümer, Inhaber
Aktionärsversammlung

Ausnahme
ausnahmslos

1. Aussprache 2. Ausrede

Jugendlicher

Schachtel, Kästchen

Briefkasten

Kontrollarbeit

Generalversammlung

Aktionärsversammlung

1. Mitbringsel 2. Bestechungsgeld, Schmiergeld

sich bestechen lassen

bestechen, korrumpieren

1. Führer, Anführer 2. Leader

Oppositionsführer

Supermarkt

Loge

(Theater-)Stück

Lippe

Lippenstift

1. Sache 2. Vermögen, Gut, Eigentum,
Besitz

Tochterunternehmen

Augenblick, Moment

Unordnung

Verbrecher, Krimineller

1. Betreiber 2. Kameramann

Mobilfunkbetreiber

1. Dienst, Gefallen 2. Dienstleistung

Stiefmutter

Stieftochter

Missverständnis

1. Sendung 2. Übertragung

Radiosendung

Fernsehsendung

Nachrichtensendung

Überraschung

vor Überraschung

Post

Briefkasten

per Post

Luftpost

per Luftpost

peļņa (f1)
tīrā peļņa
gūt peļņu
pieaugušais (best.)
pirmdiena (f1)
pirmizrāde (f2)
pozīcija [pozīcija] (f1)
rentabilitāte (f2)
rotallietā (f1)
rotallietas (pl.)
sabiedrība (f1)
akciju sabiedrība
sals (m1)
sargs (m1)
sestdiena (f1)
skaits (m1)
to skaitā
starpbrīdis (m2)
stratēģija (f1)
summa (f1)
telekoms [o] (m1)
telekomunikācija [o] (f1)
trauks (m1)
trauki (pl.)
nomazgāt traukus
treniņš (m1)
tuvums (m1)
redzēt tuvumā
uzaicinājums (m1)
vecītis (m2)
Ziemassvētku vecītis
zaglis (m2)
ziņojums (m1)

1. Verdienst 2. Gewinn
 Nettogewinn
 einen Gewinn erzielen
 Erwachsener
 Montag
 1. Erstaufführung 2. Premiere
 Position
 Rentabilität, Einträglichkeit
 Spielsache
 Spielzeug
 Gesellschaft
 Aktiengesellschaft
 Frost
 Wächter, Wärter, Wache
 Samstag, Sonnabend
 Zahl, Anzahl
 darunter
 Pause
 Strategie
 Summe, Betrag
 Telekom
 Telekommunikation
 Gefäß
 Geschirr
 abwaschen, Geschirr spülen
 Training
 Nähe
 aus der Nähe sehen
 Aufforderung
 Alter, alter Mann, Alterchen
 Weihnachtsmann
 Dieb
 Bericht, Meldung

15.4.2 Adjektive

asiņain/s, -a	blutig
biju/šais, -sī (best.)	ehemalig, Ex-
fiksēt/s, -a	fixiert, Fest-
<i>fiksētie telekomunikācijas pakalpojumi</i> (pl.)	Festnetzdienstleistungen
galīg/s, -a	endgültig
iepriekšēj/s, -a	vorig, vorhergehend, vorherig
ierobežot/s, -a	beschränkt, eingeschränkt, begrenzt
ļaun/s, -a	böse, übel, boshaft
<i>ņemt ļaunā</i>	übel nehmen, verübeln
nabadziņ/š, -a	arm

nejauk/s, -a

pagāju/šais, -sī (*best.*)

pagājušajā nedēļā

pagājušo reizi

piemīlīg/s, -a

plašsaziņas (*indekl.*)

plašsaziņas līdzekļi (*pl.*)

portatīv/s, -a [*o*]

portatīvais (*dators*)

prasīg/s, -a

prasīgs pret sevi

precīz/s, -a

saistīt/s, -a

sekmīg/s, -a

sirdīg/s, -a

skop/s, -a

vāj/š, -a

veiksmīg/s, -a

vērtīg/s, -a

vispārēj/s, -a

schlecht, schlimm, scheußlich

vergangen, vorig

in der letzten Woche

voriges Mal

anmutig, reizend

(*nur in bestimmten Verbindungen*)

Massenmedien

tragbar, transportabel

Laptop, Notebook

1. anspruchsvoll **2.** streng (*pret + Akk.*

zu/gegenüber)

streng zu sich selbst

1. präzise, genau **2.** pünktlich

verbunden (*ar + Instr.* mit)

erfolgreich

1. böse **2.** zornig

geizig

schwach

erfolgreich, gelungen

wertvoll, von großem Wert, kostbar

allgemein

15.4.3 Zahlwörter

otr/ais, -ā (*best.*)

zweit/er, -e, -es

15.4.4 Verben

abonēt [*o*] (3)

abonēt avīzi

aizbēgt (*aizbēg, aizbēga; 1-1a*)

aizdedzināt (2b)

aizmigt (*aizmieg, aizmiga; 1-1b*)

viņa tūdaļ aizmiga

aizsūtīt (2b)

aizsūtīt pēc ārsta

aizturēt (2a)

aizturēt ēlpu

apjukt (*apjūk, apjuka; 1-3*)

apjucis/apjukusi

apskatīties (2b)

apsolīt (2b)

apstiprināt (2b)

apvainoties (3)

abonnieren

eine Zeitung abonnieren

weglaufen, davonlaufen, fliehen

anzünden, anstecken, in Brand setzen

einschlafen

sie schlief sofort ein

abschicken, absenden

nach einem Arzt schicken

1. aufhalten, anhalten **2.** festnehmen

den Atem anhalten

verwirrt werden, in Verwirrung geraten

verwirrt, verlegen, fassungslos

1. sich umsehen **2.** nachsehen, nachschauen

versprechen, zusagen

bestätigen, bekräftigen, beglaubigen

übel nehmen, beleidigt sein, sich beleidigt fühlen (*uz + Akk.* durch)

asiņot (3)**atlaist** (*atlaiž, atlaida; 1-2*)*atlaist brīvībā**atlaist no darba***atpazīt** (*atpazīst, atpazīna; 1-4*)**atvaseļoties** (3)**buildināt** (2b)**dāvināt** (2b)**durt** (*dur, dūra; 1-2*)**gavilēt** (3)**glabāt** (3)*glabāt datus***iedegt** (*iedeg, iedega; 1-1a*)*iedegt gaismu***iejusties** (*iejūtas, iejutās; 1-3*)**iekārtoties** (3)*ērti iekārtoties***ielūkoties** (3)**ieplīst** (*ieplīst, ieplīsa; 1-4*)*tase ir ieplīsusī***ierasties** (*ierodas, ieradās; 1-3*)*ierasties mājās***izbīties** (*izbīstas, izbijās; 1-4*)**izcelt** (*izceļ, izcēla; 1-2*)**izgudrot** (3)**izgulēties** (*izguļas; 2a*)**izīrēt** (3)**izmainīties** (2b)**izsalkt** (*izsalkst, izsalka; 1-4*)*izsalcis / izsalkusi (pēc + Gen.)***izsūkt** (*izsūc, izsūca; 1-2*)**kārtot** (3)**mocīt** (*moka; 2b*)**nogādāt** (3)*nogādāt drošībā***noklausīties** (2b)**nomainīt** (2b)**noreibt** (*noreibst, noreiba; 1-4*)*noreibis / noreibusi***norūpēties** (3)**nosalt** (*nosaltst, nosala; 1-4*)*nosalis / nosalusi***padomāt** (3)**bluten**

entlassen

freilassen

entlassen

1. bestimmen **2.** erkennen, identifizieren

wieder gesund werden, genesen

einen Heiratsantrag machen (+ *Akk.* j-m)

schenken

stechen

jubeln

1. aufheben, aufbewahren **2.** hüten

Daten speichern

anzünden

das Licht anzünden

sich einfühlen, sich einleben

sich einrichten

es sich bequem machen

hineinsehen, hineinschauen, hineinblicken

einreißen (*itr.*), aufreißen

die Tasse hat einen Sprung

eintreffen, ankommen, erscheinen, sich

einfinden

zu Hause eintreffen

erschrecken, einen Schrecken bekom-

men

herausheben, hinausheben

1. sich ausdenken, ersinnen **2.** erfinden

ausschlafen

1. ausleihen, verleihen **2.** vermieten

sich verändern

hungrig werden, Hunger bekommen

hungrig (nach)

saugen, aussaugen

ordnen, in Ordnung bringen, regeln

quälen, plagen, peinigen

bringen, überstellen, abliefern

in Sicherheit bringen

1. anhören, sich anhören **2.** belauschen**1.** ablösen **2.** auswechseln (*pret + Akk.*

gegen)

berauscht sein, angetrunken sein

berauscht, angetrunken

sich Sorgen machen, besorgt sein

frieren, erfrieren, abfrieren

erfroren

nachdenken, überlegen

paēst (<i>paēd, paēda; 1-1a</i>) <i>paēdis / paēdusi</i>	(sich satt) essen
palielināt (2b)	satt
palielināties (2b)	vergrößern, vermehren, erweitern sich vergrößern, sich vermehren, größer werden
pamosties (- <i>mostas, -modās; 1-4</i>) <i>pamodies / pamodusies</i>	aufwachen, erwachen
panest (<i>panēs, panesa; 1-1a</i>)	wach
pārliecināties (3) <i>pārliecinājies / pārliecinājusies</i>	1. tragen 2. ertragen, aushalten sich überzeugen, sich vergewissern
pārlieties (<i>pārlicās, pārlicās; 1-2</i>)	überzeugt
pārvarēt (2a)	sich (hinüber)beugen (<i>pāri + Dat. über</i>)
pieaugt (<i>pieaug, pieauga; 1-1a</i>) <i>pieaugušais / pieaugusi (best.)</i>	überwinden, überwältigen, bewältigen
piedāvāt (3) <i>piedāvāt par zemu cenu</i>	(an)wachsen
pieņemt (<i>pieņem, pieņēma; 1-1a</i>) <i>pieņemt priekšlikumu</i>	erwachsen
piesteigties (<i>piesteidzas, piesteidzās; 1-2</i>) <i>piesteigties klāt</i>	anbieten
rikoties (3)	zu einem niedrigen Preis anbieten
sajaukt (<i>sajauc, sajauca; 1-2</i>)	annehmen, empfangen
sakārtot (3)	einen Vorschlag annehmen
saklāt (<i>saklāj, saklāja; 1-2</i>) <i>saklāt gultu</i>	hinzueilen, herbeieilen
salasīt (2b)	hinzueilen, herbeieilen
salikt (<i>saliek, salika; 1-1b</i>)	handeln, verfahren, vorgehen
saslimt (<i>saslimst, saslima; 1-4</i>)	1. vermischen 2. verwechseln
sasniegt (<i>sasniedz, sasniedza; 1-2</i>) <i>sasniegt savā dzīvē</i> <i>sasniegt rezultātus</i> <i>sasniegt mērķi</i>	ordnen, aufräumen, in Ordnung bringen
satvert (<i>satver, satvēra; 1-2</i>)	bedecken, ausbreiten
savākt (<i>savāc, savāca; 1-2</i>) <i>savākt kopā</i>	das Bett machen
tikties (<i>tiekas, tikās; 1-1b</i>)	1. auflesen, aufsammeln 2. zusammenlesen, einsammeln
uzlabot (3)	1. hineinlegen 2. zusammenlegen
uzsākt (<i>uzsāk, uzsāka; 1-1a</i>)	erkranken (<i>ar + Instr. an</i>), krank werden
vilties (<i>vilas, vilās; 1-2</i>) <i>vīlies / vīlusies</i>	erreichen
vingrināt (2b)	in seinem Leben erreichen Ergebnisse erreichen ein Ziel erreichen
	ergreifen, packen, fassen
	einsammeln, zusammensammeln, sammeln
	zusammensammeln
	sich begegnen, sich treffen
	bessern, verbessern, aufbessern, vervollkommen
	beginnen (<i>tr.</i>), anfangen (<i>tr.</i>)
	1. sich täuschen 2. getäuscht werden
	enttäuscht
	üben

15.4.5 Unflektierbare Wörter

bojā*(aiz)iet bojā**(nur in bestimmten Verbindungen)***1.** untergehen **2.** umkommen, ums Leben kommen, tödlich verunglücken**cauri** *(Adv. / Prä- o. Postpos. + Dat.)**laist cauri**tikt cauri**caur un cauri*

durch

durchlassen

durchkommen

durch und durch

citkārt**1.** manchmal **2.** einst, einmal**jeb****1.** oder *(zwischen zwei gleichartigen Begriffen oder Synonymen)* **2.** bzw.**kādēļ**

warum, weshalb, weswegen

kādreiz**1.** einst, einmal **2.** manchmal**līdz šim (laikam)**

bisher, bislang, bis jetzt

lūk

sieh! schau!

nu lūk!

na siehst du! da hast du es!

ne'kādi *(Adv.)*

auf keine Weise, ganz und gar nicht

nemūžam

nie (und nimmer), niemals, nie im Leben

ne'kad nemūžam

nie im Leben

pāri**1.** *(Adv.)* hinüber **2.** *(Prä- oder Postpos. + Dat.)* über*palikt pāri*

übrig bleiben

pāri četrdesmit

über vierzig

projām**1.** fort, weg **2.** abwesend**salīdzinot** *(ar + Instr.)*

verglichen (mit), im Vergleich (zu)

varēn *(Adv.)*

gewaltig, sehr

vienlaikus *(Adv.)*

gleichzeitig, zur gleichen Zeit

zinis*(nur in festen Wendungen)**viņš neliekas ne zinis par (+Akk.)*

er nimmt keine Notiz von etw., er kümmert sich nicht um etw.

15.4.6 Lettische Personennamen

Barkovsk/īs, -a [o] (m2/f1)*(Nachname)*